

Na osnovu člana 44 stav 2 tačka 3 Zakona o Centralnoj banci Crne Gore ("Službeni list CG", br. 40/10 i 46/10) i člana 51 Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama ("Službeni list CG", br. 22/12 i 55/12), Savjet Centralne banke Crne Gore, na sjednici održanoj 28. novembra 2012. godine, donio je

UPUTSTVO

o načinu evidentiranja rezervacija za potencijalne kreditne gubitke, ispravki vrijednosti i otpisanih stavki bilansne aktive pri utvrđivanju početnog stanja u poslovnim knjigama banaka za 2013. godinu.

1. Predmet uređivanja. Ovim uputstvom se bliže uređuje način evidentiranja rezervacija za potencijalne kreditne gubitke, ispravki vrijednosti i otpisanih stavki bilansne aktive pri utvrđivanju početnog stanja u poslovnim knjigama banaka za 2013. godinu.

Vrednovanje finansijske imovine do kraja 2012. godine banke će vršiti u skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama ("Službeni list CG", br. 60/08 i 41/09) i Odlukom o privremenim mjerama za upravljanje kreditnim rizikom u bankama ("Službeni list CG", br. 64/09, 87/09, 70/10 i 2/12). U skladu sa ovim propisima, vrednovanje stavki aktive se vrši klasifikovanjem u odgovarajuću klasifikacionu grupu, odnosno podgrupu i izdvajanjem odgovarajućih rezervacija za potencijalne kreditne gubitke po tim stavkama. Potraživanja klasifikovana u klasifikacionu grupu E - gubitak isknjižavaju se iz bilansne evidencije i dalje vode u vanbilansnoj evidenciji do momenta njihove naplate ili definitivnog otpisa. Knjigovodstveno iskazivanje promjena vrijednosti finansijske imovine vrši se korišćenjem kontnog okvira za banke, propisanog Odlukom o Kontnom okviru za banke ("Službeni list CG", br. 68/08) – (u daljem tekstu: stari kontni okvir).

U skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama ("Službeni list CG", br. 22/12 i 55/12) banke će, počev od 1. januara 2013. godine, vrednovati finansijsku imovinu i izračunavati ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive, odnosno rezervisanja za vanbilansne stavke, korišćenjem sopstvenih metodologija. Evidentiranje ispravki vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke vršiće se na računima iz kontnog okvira propisanog Odlukom o Kontnom okviru za banke ("Službeni list CG", br. 55/12) – (u daljem tekstu: novi kontni okvir).

Ovim uputstvom se uređuje način evidentiranja, na računima iz novog kontnog okvira, otpisanih potraživanja i rezervacija za potencijalne kreditne gubitke izdvojenih u skladu sa važećom regulativom do zaključno sa 31.12.2012. godine, kao i način evidentiranja ispravki vrijednosti za stavke bilansne aktive banaka, pri utvrđivanju početnog stanja u poslovnim knjigama banaka za 2013. godinu.

2. Evidentiranje otpisanih potraživanja. Pri evidentiranju početnog stanja za 2013. godinu otpisana potraživanja/kreditni (glavnica - račun 9610 iz starog kontnog okvira i kamata – račun 9615 iz starog kontnog okvira) u iznosu donosa na vanbilansnu evidenciju prenose se iz vanbilansne evidencije u bilansnu evidenciju na odgovarajuće

račune. Kamata koja je evidentirana u vanbilansnoj evidenciji u starom kontnom okviru na računu 9620 zadržava se u vanbilansnoj evidenciji i evidentira se u novom kontnom okviru na računu 9620 – Evidentna kamata.

Nakon evidentiranja početnog stanja, banka identifikuje potraživanja za koja su ispunjeni uslovi za isključivanje potraživanja iz bilansa banke i potraživanja iz člana 49b stav 1 Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama i potraživanja za koja su ispunjeni ti uslovi banka otpisuje i dalje evidentira u internoj evidenciji sve do okončanja postupka naplate. Interna evidencija može biti vođena kao promet na memorandum računu 9960, bez uticaja na saldo račun 9960 (bez prikazivanja u okviru obrasca BS VB – vanbilansna evidencija) .

2.1. Evidentiranje kreditnih potraživanja klasifikovanih u klasifikacionu kategoriju „E” – gubitak). Potraživanja koja je banka, u skladu sa važećom regulativom klasifikovala u klasifikacionu grupu „E – gubitak“ i evidentirala u vanbilansu zaključno sa 31.12.2012. godine prenose se u bilans stanja (početno stanje 01.01.2013. godine) u iznosu donosa na vanbilansnu evidenciju, zatvaranjem računa u vanbilansu i knjiženjem na odgovarajućim računima u bilansu stanja na sljedeći način:

Duguje		Potražuje	
Stari račun	Novi račun	Stari račun	Novi račun
9610 (zatvaranje rn)	grupa 1200,1250,1270,1280	9960 (zatvaranje rn)	3025

Račun 3025 – Rezerve za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu je račun koji je propisan novim kontnim okvirom u okviru grupe računa „Kapital i rezerve“.

Za ove stavke banka knjiži ispravku vrijednosti zaduženjem računa 3025, a odobrenjem računa ispravke vrijednosti, kao početno stanje u glavnoj knjizi. Ove stavke zadržavaju se u bilansu stanja do regulisanja duga ili sticanja uslova za isknjižavanje i dalje evidentiranje u internoj evidenciji banke.

Počev od 01.01.2013. godine za sve stavke aktive za koje utvrdi ispravku vrijednosti, (uključujući i stavke koje banka klasifikuje u klasifikacionu kategoriju „E“), banka primjenjuje računovodstveni tretman iz člana 24 Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama (“Službeni list CG”, br. 22/12 i 55/12).

2.2. Evidentiranje kamate na nekvalitetnu aktivu. Suspendovana kamata koja je u skladu sa važećom regulativom evidentirana u vanbilansu zaključno sa 31.12.2012. godine, osim naknadno obračunate kamate na nekvalitetnu aktivu (evidentna kamata), u iznosu donosa na vanbilansnu evidenciju prenosi se u bilans stanja na sljedeći način:

Duguje		Potražuje	
Stari račun	Novi račun	Stari račun	Novi račun
9615 (zatvaranje rn)	grupa 1900	9960 (zatvaranje rn)	3025

Za ove stavke banka knjiži ispravku vrijednosti zaduženjem računa 3025, a odobrenjem računa ispravke vrijednosti, kao početno stanje u glavnoj knjizi.

Za aktivu koju banke počev od 01.01.2013. godine klasifikuju u klasifikacionu grupu „C“ „D“ i „E“ (nekvalitetna aktiva), dalji obračun kamate se evidentira u bilansu stanja, a evidentiranje ispravki vrijednosti se vrši u skladu sa članom 24 Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama (“Službeni list CG”, br. 22/12 i 55/12).

3. Evidentiranje izdvojenih rezervacija za potencijalne kreditne gubitke. Rezervacije za potencijalne kreditne gubitke, koje je banka u skladu sa važećom regulativom izdvojila zaključno sa 31.12.2012. godine, pri utvrđivanju početnog stanja za 2013. godinu, evidentiraju se na sljedeći način:

Potražuje	
Stari računi	Novi račun
1209,1269,1279,1289...2930	3025 (bilans+vanbilans)

Potražuje	
Stari račun	Novi račun
1909	3025

Banke polaze od početnog stanja (01.01.2013. godine) računa 3025. Potražni promet ovog računa formira se donosom izdvojenih rezervacija za potencijalne gubitka po stavkama bilansne aktive, naknada za kreditne gubitke po vanbilansnim stavkama, rezervacija izdvojenih po osnovu klasifikacije kredita u klasifikacionu grupu „E“ i rezervacija po suspendovanoj kamati. Dugovni promet ovog računa je zbir ispravki vrijednosti i rezervisanja za gubitke.

Račun 3025 na dan 01.01.2013.godine

Duguje	Potražuje
	<ul style="list-style-type: none"> • Rezervacije za potencijalne gubitke po stavkama bilansne aktive • Naknade za kreditne gubitke po vanbilansnim stavkama • Rezervacija po osnovu klasifikacije kredita u klasifikacionu grupu E (100%) • Rezervacija po suspendovanoj kamati (100%)

Početni saldo računa 3025 je kapitalna rezerva evidentirana u bilansu stanja u okviru grupe računa 3000- Kapital i rezerve. Ovaj saldo se povećava samo za iznos pokrića nedostajućih rezervi na teret kapitala, što znači da će u tekućoj godini u svim izvještajnim periodima biti isti. Banke će, u okviru izvještaja koje dostavljaju Centralnoj banci Crne Gore, dostavljati i podatke vezane za rezerve za procijenjene gubitke po regulatornom zahtevu.

Iznos nedostajućih rezervi za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu (pojedinačno po klasifikacionim kategorijama) nakon 01.01.2013. godine, odnosno na izvještajni datum, predstavljaće razliku između obračunatih rezervi za procijenjene

gubitke po regulatornom zahtjevu, umanjene za već formirane rezerve za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu (saldo računa 3025) i ispravke vrijednosti po istim.

Banka neće imati nedostajuće rezerve ukoliko su ukupne potrebne rezerve za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu (po svim klasifikacionim kategorijama), umanjene za iznos već formiranih rezervi po regulatornom zahtjevu (račun 3025), manje od zbira ispravke vrijednosti.

Pri evidentiranju rezervi za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu, na način utvrđen ovim uputstvom, račun 3026 - nedostajuće rezerve za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu se ne koristi.

4. Evidentiranje ispravki vrijednosti/rezervisanja u trenutku prelaska na novi kontni okvir (početno stanje u bilansu stanja). Banke će primjenom odredbi Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama ("Službeni list CG", br. 22/12 i 55/12) kojima se uređuje vrednovanje stavki aktive, vrednovati stavke bilansne aktive i vanbilansnih stavki i obračunati ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive, odnosno rezervisanja za vanbilansne stavke sa stanjem na dan 31.12.2012. godine. Obračunate ispravke vrijednosti/rezervisanja banke će knjižiti kao početno stanje po novom kontnom okviru na dan 01.01.2013.godine, zaduženjem računa 3025, uz odobrenje odgovarajućeg računa ispravke vrijednosti za pozicije bilansne aktive, odnosno rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi.

Duguje	Potražuje
3025	Ispravke vrijednosti za pozicije bilansne aktive/Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi (račun 2930)

5. Evidentirane novih ispravki vrijednosti/rezervisanja. Evidentiranje iznosa ispravki vrijednosti za stavke bilansne aktive, odnosno rezervisanja za vanbilansne stavke obračunatih nakon uspostavljanja početnog stanja u poslovnim knjigama za 2013. godinu vršiće se na sljedeći način:

- a) ako je iznos obračunate ispravke vrijednosti za pozicije bilansne aktive/rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi veći od stanja na računima ispravke vrijednosti/rezervisanja, kod svakog narednog obračuna (iznos dodatnih rezervisanja po MRS) evidentiranje se vrši na sljedeći način:

Duguje	Potražuje
Troškovi obezvredjenja i rezervisanja (podgrupa računa 5610-5631)	Ispravke vrijednosti za pozicije aktive/Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi (račun 2930)

- b) ako je iznos obračunate ispravke vrijednosti za pozicije bilansne aktive/rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi manji od stanja na računima ispravke vrijednosti/rezervisanja za gubitke (vanbilans) kod svakog narednog obračuna (ukidanje dijela rezervisanja po MRS) evidentiranje se vrši na sljedeći način:

Duguje	Potražuje
Ispravke vrijednosti za pozicije aktive/Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi (račun 2930)	Troškovi obezvređenja i rezervisanja (podgrupa računa 5610-5631)

6. Stupanje na snagu Uputstva. Ovo uputstvo stupa na snagu osmog dana od dana obavljanja u „Službenom listu Crne Gore“.

SAVJET CENTRALNE BANKE CRNE GORE

O.br. 0101- 4014/38-5
Podgorica, 28.11.2012.god.

**PREDSJEDAVAJUĆI
G U V E R N E R,
dr Radoje Žugić s.r.**